

T. B. M. M.
İYİ PARTİ
GRUP BAŞKANLIĞI

Tarih: 29.12.2025

Sayı: 5558

38432

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Anayasa'nın 98 inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96 ncı maddeleri gereğince, Dışişleri Bakanı Sayın Hakan FİDAN tarafından yazılı olarak yanıtlanmasını arz ederim. 27.12.2025

Op. Dr. Turhan ÇÖMEZ
Balıkesir Milletvekili
İYİ Parti Grup Başkanvekili

Somali'nin kuzeyinde yer alan Somaliland, 18 Mayıs 1991 tarihinde Somali'den tek taraflı olarak ayrıldığını ilan etmiş olmasına rağmen, bugüne kadar hiçbir Birleşmiş Milletler üyesi ülke tarafından resmen tanınmamıştır.

Son dönemde, İsrail Başbakanı'nın Somaliland yönetimi ile doğrudan temas kurduğu, bu temasların ardından İsrail'in Somaliland'ı tanıdığına dair açıklamaların uluslararası basına yansıdığı, bu adımın Kızıldeniz-Bab el-Mendeb-Hint Okyanusu hattında yeni bir jeopolitik kırılmaya yol açabileceği yönünde ciddi değerlendirmeler yapılmaktadır.

Söz konusu gelişmenin; Somali'nin toprak bütünlüğünü, Afrika Boynuzu'ndaki güç dengelerini, Kızıldeniz'deki askerî ve ticari güvenliği, İran-Husiler eksenli asimetrik tehditleri, Filistin meselesinin bölgeselleştirilmesi girişimlerini ve Türkiye'nin Somali merkezli Afrika politikasını doğrudan etkileme potansiyeline sahip olduğu görülmektedir.

Öte yandan, bazı uluslararası çevrelerde Gazze'de yaşayan Filistinlilerin farklı coğrafyalara zorla veya dolaylı yollarla yerleştirilmesine ilişkin senaryoların dillendirilmesi, Somaliland gibi uluslararası tanınması bulunmayan kırılgan bölgelerin bu tür planlar için gündeme getirilmesi ihtimalini de beraberinde getirmektedir.

Bu gelişmeler, Türkiye'nin Somali'nin egemenliği ve toprak bütünlüğünü esas alan dış politika yaklaşımı, Kızıldeniz güvenliği, Afrika Boynuzu'ndaki askerî-diplomatik varlığı ve Filistin meselesine ilişkin ilkeli tutumu açısından ciddi riskler barındırmaktadır.

Bu çerçevede aşağıdaki sorularımın cevaplanması önem arz etmektedir.

SORULAR

1. İsrail'in Somaliland yönetimi ile kurduğu temaslar ve Somaliland'ı tanıdığına yönelik açıklamalar Bakanlığınızca teyit edilmiş midir? Bu konuda Türkiye'ye ulaşan resmî veya gayriresmî diplomatik bildirimler var mıdır?

38432

2. Somaliland'ın herhangi bir BM üyesi tarafından tanınmasının, Somali'nin toprak bütünlüğü ve egemenliği açısından doğuracağı sonuçlara ilişkin Bakanlığınızın hukukî ve siyasî değerlendirmesi nedir?
3. İsrail'in bu hamlesinin, Bab el-Mendeb Boğazı ve Kızıldeniz'de askerî ve istihbarî varlık tesis etme amacına yönelik olduğu yönündeki değerlendirmelere katılıyor musunuz?
4. Söz konusu gelişmenin, İran'ın Kızıldeniz ve Afrika Boynuzu'ndaki etkinliği, Husiler kaynaklı asimetrik tehditler ve bölgedeki deniz ticaret yolları açısından çatışma riskini artıracığı öngörülmekte midir?
5. İsrail-BAE-Etiyopya ekseninin Somaliland üzerinden güç kazanmasının, Afrika Boynuzu'nda yeni bloklaşmalara yol açacağı değerlendirmesi Bakanlığınız gündeminde midir?
6. Bu sürecin, Filistin meselesinde Arap ve İslam dünyasının ortak tutumunu zayıflatmayı hedefleyen bir stratejinin parçası olduğu yönündeki yorumlara ilişkin Bakanlığınızın görüşü nedir?
7. Gazze'de yaşayan Filistinlilerin, uluslararası hukuka aykırı biçimde başka coğrafyalara gönderilmesine yönelik planların Somaliland gibi bölgeler üzerinden gündeme getirilmesi ihtimali Türkiye tarafından nasıl değerlendirilmektedir?
8. Böyle bir nüfus transferinin, uluslararası hukuk, savaş suçları ve insanlığa karşı suçlar bağlamında doğuracağı sonuçlara ilişkin Türkiye'nin resmî tutumu nedir?
9. İsrail'in Somaliland'ı tanımasının, Türkiye'nin Somali, Sudan ve Katar hattında yürüttüğü dengeleyici Afrika politikasını zayıflatma riski bulunduğu değerlendirmesine katılıyor musunuz?
10. Türkiye'nin Somali Federal Hükümeti ile imzaladığı askerî, güvenlik ve iş birliği anlaşmaları, bu yeni gelişmeler karşısında gözden geçirilmekte midir?
11. Afrika Birliği, İslam İşbirliği Teşkilatı ve Birleşmiş Milletler nezdinde, Somali'nin toprak bütünlüğünün korunması için Türkiye'nin başlatmayı planladığı diplomatik girişimler var mıdır?
12. Son olarak; İsrail'in Somaliland hamlesinin, Türkiye'nin Kızıldeniz güvenliği, Afrika Boynuzu'ndaki çıkarları ve Filistin politikasına yönelik orta ve uzun vadeli riskleri nelerdir? Bu risklere karşı hangi somut adımların atılması planlanmaktadır?